

50
ANYS
ASPROS

1962-2012

MIG SEGLE D'HISTÒRIA
FETS I RECORDS

© dels textos: els seus autors, 2014
© del pròleg: Josep Vallverdú i Aixalà, 2014
© de les fotografies: els seus autors, 2014

© d'aquesta edició:

Fundació Aspros, 2015

Avinguda Madrid, 21, altell, 1a - 25002 Lleida
aspros@aspros.cat
www.aspros.cat

Pagès Editors, SL, 2015

Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat

Primera edició: juny de 2015

ISBN: 978-84-9975-637-0

DL L 835-2015

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL

www.bobala.cat

«Imprès a lleida»

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.

ÍNDEX

Amb una sabata i una espadenya ...	7	Lluís Mejón.....	59
		Ermengol.....	61
1. INTRODUCCIÓ	9	4. APORTACIONS	63
Aspros, mig segle d'història.....	11	Aspros, un gran actiu per a Lleida...	65
Aspros, equip de professionals	17	Sudanell-Centre Casa Nostra: mo- del de convivència i integració	66
2. HISTÒRIA	19	Aspros, referent social històric	68
Aspros, 1962-2012	21	Aspros, 50 anys construïnt una socie- tat millor	69
Sudanell-Casa Nostra, un altre món possible	23	Una història d'èxit al servei de les persones amb discapacitat	70
Aspros, una entitat compromesa amb la tasca inclusiva i de ciutadania de les persones amb discapacitat	25	ASPROS, una fundació necessària..	71
Activitat física i esportiva	27	Aspros, en el cor dels lleidatans.....	73
Llars-Lleida. Acolliment Residencial Avançat.....	29	Aspros i la UdL.....	74
L'evolució de l'atenció a persones amb discapacitat.....	31	Un futur millor és possible.....	75
Centre Sorigué. Seguim endavant...	35	Hi són, sempre hi són.....	76
Jordi Pujol en els 50 anys d'Aspros.	39	Eficiència de gestió	77
Centres d'atenció psicoterapèutica..	41	Aspros, 50 anys	78
Diada de Sant Jordi a Lleida.....	43	Fundació Aspros, 50 aniversari	79
Cloenda del II Curs d'Interpretació de Saxòfon "Ciutat de Lleida"	45	Cinquanta (i cinquanta-dos) anys d'Aspros	80
Concert Atansa't a la música	47	Fundació Sorigué	81
Taller de joguets.....	49	Aspros 50 anys: creure en la gent....	82
Visita del conseller Cleries amb mo- tiu dels 50 anys d'Aspros	51	Aspros, un referent de compromís social.....	83
3. IMATGES DE LLEIDA	53	Per un model de desenvolupament humà més integrador	84
Josep Porta	55	La UdL i Aspros.....	87
A. Lacasa	57	Aspros i el proïsme.....	89
		Fundació Aspros: una ètica necessària en la societat actual.....	90

Teulades per a l'equitat.....	92	La gran família d'Aspros	143
Aspros: 50 anys - 30 en comú	94	Aspros a la Seu Vella	145
Una col·laboració necessària	97	Persones, família i organització, una estratègia comuna?.....	149
Un projecte també sanitari	99	50 anys amb les famílies.....	151
La Fundació Aspros: la força de la societat civil.....	101	Sobre l'envelliment actiu	153
Els primers 50 anys de la Fundació Aspros. La unió fa la força.....	103	Els fills	157
Aspros: l'experiència viscuda.....	105	7. SERVEIS	159
Capital social	107	Alosa, fundació tutelar	161
Aspros cumple 50 años.....	109	Qualitat de vida.....	163
Tota una vida.....	110	Àrea d'acolliment residencial	165
50 anys fent ciutadans eficients.....	111	Incorpora.....	169
Per molts anys més, Aspros.....	112	ActelGrup	171
50 anys d'Aspros un exemple, un país	114	ActelGrup amb Aspros	173
5. RECORDANT JOSEP ERITJA ...	117	Aspros, activitats empresarials	175
Imatges del passat.....	119	Aspros fou elegit per executar el projecte de formació tècnica del tre- ball en el sector medioambiental ...	177
En memòria de Josep Eritja i Novell	121	Fòrum organitzat per Aspros i la Universitat de Lleida. Suport de la Cambra de Comerç	179
6. INNOVACIONS	123	Aspros promou la recerca sobre l'en- velliment en les persones amb disca- pacitat intel·lectual	181
Aspros i els recursos humans	125	Regals personalitzats	183
Incorpora. Àrea d'integració social Fundació "la Caixa".....	127	La revista <i>Les 5 Boqueres</i> publica un reportatge sobre el model d'integra- ció Sudanell-Casa Nostra.....	185
Formació professional	131	8. LA PETJADA D'EMILI PUJOL	187
Programa prelaboral	133	Emili Pujol, l'home i el mestre.....	189
Fem música	137		
Recerca, formació i la fundació As- pros, una sinergia contínua.....	139		
Quan compartir és créixer	141		

Amb una sabata i una espadenya

Hi ha moltes empreses, campanyes, accions, que comencen amb una sabata i una espadenya, la majoria de vegades per manca de recursos. Però cal començar.

Nosaltres vam començar a caminar amb dues espadenyas, menys encara que la majoria dels emprenedors. Quan dic nosaltres em refereixo als primers socis fundadors d'Aspros, el 1962 cinquanta anys enrere.

No ens feia res de començar tan pobres, perquè havíem vist ja la llum, la que desprenia l'iniciador de l'Associació i capdavanter els primers anys, Josep Eritja. Aquell pastisser de l'establiment La Amistad, del carrer Major, havia començat a rumiar entorn de la problemàtica concreta dels fills minusvàlids. I si bé la medicina començava a trepitjar amb passa acceptablement segura en aquest camp, el que faltava era centres d'acollida de dia per als nens i nenes, on se'ls ensenyés fins on fos possible en el terreny escolar, però sobretot se'ls conduís cap a hàbits de convivèn-

cia, formals i integradors. Fou campanya curta, de boca a orella. Aquest pare coneix aquell altre, que també té un xiquet o una xiqueta amb paregudes dificultats, i li parla del projecte, només formulat en primera intenció, de muntar un centre. El segon pare parla amb una família del mateix carrer, etc., etc.

La primera reunió fou per conèixer-nos els vuit o deu assistents i escoltar de llavis de l'Eritja el projecte del que ell en deia un "col·legi". Un col·legi especial.

En poques setmanes, i acudint a l'empara de l'aleshores Caja de ahorros de Lérida, aquesta entitat ens va cedir el xalet per al primer dels centres, el Centre Esperança —batejat així per Eritja—, a la Bordeta, al costat mateix de l'església.

Tenia jardí, cuina per escalfar les carmanyoles a la mainada i un professorat no especialitzat acadèmicament però titulat, i prou vocacional.

No haver de tenir totes les hores del dia el discapacitat a casa era un alleujament per als pares i familiars, i un guany en salut. El nen o nena, per la seva banda, millorava molt a l'escola. Allò que llavors van aprendre d'hàbits i habilitats no ho han desaprès.

Paral·lelament es creava el centre de Torrefarrera, per als profunds. I aviat hom rumià de fer un gran complex a Sudanell, poble natal d'Eritja.

S'anaven aconseguint ajuts, de mica en mica. Eritja, amb el seu caràcter impulsiu i vehement, aconseguia moure grans lloses administratives. Seria, però, substituït aviat per una junta més estructurada i tècnica. A partir d'aleshores els directius i els membres de junta diversos al llarg dels anys, s'han superat a cada nova iniciativa. Però la primera empenta l'havia donada l'Eritja; ell i el seu coratge i exemple no seran mai oblidats.

De les dificultats de tot ordre amb què es topava, la més greu era la manca de personal especialitzat. I ens n'havíem buscat encara més, de dificultats, perquè des del

començament el centre Casa Nostra de Sudanell admeté interns.

Podem recordar que de vegades, al començament, arribava un cap de setmana i a Sudanell hi quedaven catorze o quinze interns i una sola monitora. Una angúnia.

Ho vam anar superant tot: els ministeris van reorganitzar-se i en comptes d'ajudar els seus treballadors en persona, destinaven ajuts més globals als centres. Se succeïen els directors de Casa Nostra fins que tan providencialment com havia sorgit Eritja per fer-nos veure la llum, va sorgir Joan Escolar a donar-nos confiança i a unir sensibilitat i tècnica.

Tot això es recorda avui des d'una perspectiva de cinquanta anys. Hem vist el progrés fet per Aspros, la maduració dels sistemes d'atenció i la millora de la qualitat de vida als centres i als pisos tutelats. I la incidència social de l'entitat.

Valdria la pena penjar darrere la porta un parell d'espardenyes velles en homenatge als nostres primers passos.

Josep VALLVERDÚ

Cofundador i conseller d'Aspros

1

INTRODUCCIÓ

Aspros, mig segle d'història

No pretenem fer un recorregut per tot el que han suposat durant aquest mig segle les vivències de la nostra entitat. No tenim prou espai per exposar-ho. Però sí que volem fer esment d'allò més significatiu, tant a manera de record com d'agraïment a les persones que van endegar la fundació.

Als anys seixanta Aspros inicià les seves activitats. En aquell temps no hi havia res vinculat a la nostra tasca d'assistència. Tampoc es gaudia d'ajuts, coneixements o experiències per poder endegar un projecte emblemàtic com el que es proposaven.

Era un repte social que començava amb l'esforç decidit d'un grup de famílies encapçalades per l'enyorat Josep Eritja i Novell i, també, per una persona que encara avui ens en pot retre testimoni, Josep Vallverdú, escriptor i conseller d'Aspros.

Ho endegaren amb molt esperit i fermesa però, també, amb el ple convenciment que calia fer quelcom per suplir la man-

cança social que suposava la inexistència de projectes i d'estructures encaminades a orientar i atendre de manera específica les necessitats de les persones amb discapacitat intel·lectual.

Foren el que, avui, s'anomenarien "emprenedors" i els "emprenedors" creen valor.

El camí que es volia recórrer era ple de dificultats, però el seu convenciment i capacitat de decisió els conduí a l'emprenedoria, fent seva la frase del poeta "se hace camino al andar".

Hi ho van aconseguir. Van engendrar valors per a un projecte de vida potenciat amb compromís i responsabilitat per a les persones a les quals es marginava i, fins i tot, s'ignorava. Van crear i instituir fórmules i serveis específics a favor de la discapacitat intel·lectual conduïts per professionals experts en l'especialitat.

L'emprenedoria s'inicià de manera molt singular a Sudanell (Segrià). Allí va nàixer el que avui és el Complex Casa Nostra.

Una colònia de vida. Exemple de normalitat i integració.

Aquest model de vida ha estat reconegut a nivell internacional tant per la prestació d'atenció específica a la discapacitat com pel disseny arquitectònic de les instal·lacions. Obra del conegut arquitecte Lluís Domènech.

Magnífiques instal·lacions i entorn natural que permeten gaudir de tot un ventall de serveis i activitats tant per a residents i familiars com per a visitants.

A més, el Centre gaudeix de la complicitat dels habitants de Sudanell. Persones d'extraordinària convivència. Des de ja fa molts anys, a Sudanell no hi ha discapacitats, hi ha ciutadans. És un goig, cal veure i conèixer aquesta plenitud.

L'Entitat, dins la cronologia de l'evolució ha aconseguit noves fites, com ho evidencia el conjunt de “serveis integrals” dels quals disposa.

És prou conegut que Aspros compta amb un nombrós ventall de residències i centres. Això garanteix la permanència dels usuaris als centres i serveis de la pròpia Entitat fins al darrer dia de la seva vida.

Això permet poder prestar l'atenció específica i adient en cada moment, des de la joventut fins a la vellesa, assolint, així, el més alt nivell d'atenció personalitzada i qualitat de vida de cada persona amb discapacitat i la de la seva família.

La Fundació Aspros ha estat i és pionera, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat espanyol, en avenços i especialitzacions

dins el camp de la discapacitat intel·lectual, malaltia mental, orgànica...

També ha excel·lit en investigació i recerca, gràcies al desvetllament i implicació dels seus professionals altament qualificats. Actualment hi ha titulats universitaris de grau superior, diplomats, etc., i la Universitat de Lleida manté una àmplia xarxa d'investigació i estudis que, en el decurs del temps, ha contribuït a millorar l'atenció a les persones dins els diferents àmbits d'actuació i que comporta, alhora, una millora social.

S'imparteixen cursos per tot el territori nacional sobre diferents aspectes de la discapacitat i es publiquen estudis.

En formació professional aporta una consolidada experiència en selecció de sol·licitants. Programes de qualificació professional i social. Servei Prelaboral. Formació per a col·lectius vulnerables. Formació continuada. Inserció a l'empresa ordinària, entre altres.

La nostra aportació social és un deure. Una obligació de suport a persones i projectes.

Que, junts, puguem contribuir al progrés i millora social respectant les normes, principis i valors ètics que ens són propis.

Així doncs, també en defensa de les persones i els seus drets, Aspros l'any 1994 va

constituir la Fundació Tutelar Alosa, a la qual presta col·laboració directa.

Tutelar és garantir la protecció de la persona i l'exercici dels seus drets. Tutelar és protegir. Tutelar és estimar... Avui, la Fundació Tutelar Alosa és aixopluc de moltes persones a les quals tutela i, pel seu abast, és considerada la tercera de Catalunya.

El compromís social de l'Entitat l'ha fet, també, endinsar-se en el camp de l'economia social, empresa social. Ha cercat amb total predisposició noves oportunitats per descobrir i definir nous horitzons a favor d'aquelles persones que volen aconseguir un treball que els proporcioni valor econòmic i social.

Així, doncs, dins el camp d'empresa social del tercer sector, la nostra Entitat és agent productor, amb objectius creixents. Treball productiu i remunerat. El seu desenvolupament ha millorat la vida de moltes persones, majorment de qui més ho necessita. Ajut inestimable per a moltes famílies.

Té una forta presència en l'àmbit local i fixació i desenvolupament al territori. En resulta una eina de cohesió, compromís social i progrés humà.

Disposa de logística empresarial en naus industrials pròpies als polígons industrials del Segre i Mecanova a Lleida i al Parc empresarial de Sudanell (Segrià).

Desenvolupa les activitats empresarials amb rigor i destresa enfortits, en tot moment, per un ampli Pla de formació professional continuada dins i fora de la

pròpia Entitat, que alhora gaudeix d'un extraordinari capital humà.

Cal esmentar, encara que molt breument, les activitats empresarials que es desenvolupen en el camp de l'economia social: tecnosolucions - serralleria d'alumini - parcs i jardins - restaurantic - serveis a la indústria. Totes les activitats tenen la Certificació ISO corresponent.

Aquesta realitat dóna un merescut suport a més de 150 treballadors i treballadores del Centre Especial de Treball d'Aspros.

Cal tenir molt present que el futur econòmic no es pot entendre sense l'economia social. Més enllà del benefici estrictament econòmic, prioritza l'ètica social i ambiental.

Forma part del desenvolupament econòmic del país, el conjunt dels seus resultats són cada vegada més importants. La facturació global de l'economia social ja suposa, aproximadament, un 10% del producte interior brut (PIB) i ronda el 14% del que es considera la població activa ocupada.

Un estudi recent xifra, per primer cop, que els beneficis socials, laborals i econòmics que desenvolupen les entitats del tercer sector són la manera eficient de convertir els recursos públics escassos que s'hi destinen en bons resultats per al conjunt de la societat.

“Cada Euro invertit per l'Administració Pública suposa un retorn a la societat d'un import molt superior a l'euro d'inversió pública.”

El tercer sector és un potencial econòmic i social i l'entorn dels CET afavoreix

l'autoestima dels seus treballadors i la seva integració social que impacta de manera positiva en el seu àmbit personal, familiar i social.

La inclusió de persones amb discapacitat en el món laboral ja ha deixat de ser una qüestió purament legalista per passar a ser, cada cop més, un canvi de cultura empresarial i esdevenir, així, un valor essencial en gestió corporativa.

Hi ha una marcada tendència de les empreses a la creació de valor o acció social, canalitzant-ho dins la responsabilitat social corporativa com a tribut diferenciador i proper a l'economia social.

Aquest creixement és, sens dubte, una gran millora per l'eficiència del desenvolupament

empresarial conjunt que proporciona una millora en els sectors.

En una etapa molt més moderna, una de les aportacions més emblemàtiques, més preuades, ha estat Llars-Lleida.

Llars-Lleida és Acolliment Residencial Avançat, que la nostra Entitat ha desenvolupat al llarg dels darrers anys.

A Lleida ciutat hi viuen més de cent noies i nois en deu pisos propietat d'Aspros, dels quals sis tenen doble capacitat, situats en diferents indrets de la ciutat. Avantguardista. Una conquesta social. Això permet fomentar l'autonomia personal i integrar-se amb normalitat dins l'entorn ciutadà.

Socialment ha tingut una acceptació molt considerable. Quan els ciutadans es co-

neixen entre si, entre l'un i l'altre, canvia la percepció que es té de les persones.

Aporta trobades en diferents àmbits que proporcionen fermesa en la mútua relació i, alhora, fa que sigui més propera.

Ens endinsem en el camí que, cada cop més, permet que el desenvolupament social en tot l'entorn ciutadà sigui una realitat.

Aquests són els valors que ens guien. Farem tot l'esforç que calgui per mantenir, en el marc més adient, les fites aconseguïdes en l'àmbit de serveis integrals i d'economia social. Però també, i de manera molt punyent, persistirem en l'ampliació d'horitzons que ens ofereix la fita aconseguida de Llars-Lleida. Convençuts que

l'evolució del projecte és la manera més adient per facilitar i aconseguir una veritable inclusió i cohesió social.

Compartir i cooperar són els verbs que més conjuguem en el dia a dia de la nostra Entitat. Insistir en el desenvolupament d'un model social, humà i solidari. Que junts puguem contribuir al progrés i desenvolupament de la societat en general i, alhora, que pugueu compartir-ho entre tots.

Mil gràcies a tots aquells que presteu ajut al desenvolupament de la tasca de la nostra Entitat per la vostra generositat; siguin administració, institucions, empreses col·laboradores, particulars i públic en general.

Jaume HERRERA I PIFARRÉ

President de Fundació Aspros

Aspros, equip de professionals

Fer una ressenya dels professionals d'Aspros al llarg d'aquests cinquanta anys d'història viva no és una tasca gens fàcil.

Com tots els inicis no van ser anys fàcils. Tots érem novells i inexperts en aquest “ofici”: directius de l'Associació, junta de Pares, els primers “monitors i cuidadors” i els primers usuaris que van arribar al Centre Casa Nostra.

Això sí, amb molta il·lusió i fermesa en el projecte que iniciàvem vam suplir amb escreix les moltes carències de tot tipus, com ara la manca de formació en molts aspectes, car s'exigia molta atenció i cura de les persones que havíem d'atendre.

Fins a mitjan anys setanta no vàrem poder contractar els primers professionals i tècnics d'ofici per desenvolupar les tasques que s'havien d'assumir per consolidar el futur d'Aspros. Cal un reconeixement sincer a totes les persones que ho van fer possible malgrat que no *podien* disposar dels mitjans i *recursos* necessaris.

Però a poc a poc, les circumstàncies van anar canviant gràcies al traspàs de competències a la Generalitat de Catalunya, a un millor finançament i al suport decidit de la Junta de Pares d'Aspros, que va definir unes línies d'actuació clares i exigents de com portar a terme els objectius de qualitat de vida que en l'àmbit europeu es dictaven.

Hem parlat dels inicis durs, sens dubte, però ara cal parlar d'on hem arribat. Un equip de professionals amb més de 450 persones: uns amb titulació oficial universitària, ja sigui de grau superior o amb diplomatura; uns altres amb titulació acadèmica de formació professional, i encara un altre grup de treballadors amb una experiència que els qualifica de manera excel·lent per desenvolupar les tasques que a criteri dels directors respectius els són assignades amb una responsabilitat i qualitats admirables.

Ara i avui els professionals d'Aspros són un dels millors actius de la Fundació. Cal remarcar la seva dedicació dia rere dia en l'atenció a persones que cuiden amb una

disponibilitat total i en tot moment; el respecte a la seva dignitat, afecte i estima manifestat en el tracte quotidià, així com l'afany de millora en la seva formació professional en les diferents especialitats.

Però fruit del convenciment de la importància que tenen els nostres professionals no hem renunciat, al contrari, a la formació permanent en els aspectes més adients que els són necessaris. Hem volgut mantenir un nivell de competència professional i innovació més escaient. Per assolir-ho hem considerat imprescindible disposar d'un bon mestratge i guia estrenyent la constant relació en investigació i estudis amb la Universitat de Lleida.

A poc a poc, hem anat bastint i equipant un edifici que dona solidesa, eficàcia i servei a l'ampli ventall de tot el que és i vol ser la Fundació Aspros: garantir qualitat de vida a les persones que hi són ateses i també la de les seves famílies.

Joan ESCOLAR I PUJOLAR
Director tècnic de Fundació Aspros